

zaaknummer 2012T870

27 september 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed,
juridisch adviseur: mr. A.M.W. Verdegaal, advocaat te Rosmalen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 november 2012.

Op 9 januari 2013 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van zuster [naam], regionaal overste van de Congregatie van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed, namens aangeklaagde. Op dezelfde datum is een aanvullende reactie binnengekomen van zuster [naam] namens de Congregatie.

Op 28 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met een pastoraal medewerkster, mevrouw [naam] en heeft haar standpunt nader toegelicht. Klaagster werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Bomers, voornoemd.

Aangeklaagde is niet verschenen. Zij werd vertegenwoordigd door zuster [naam], voornoemd en zuster [naam], plaatsvervangend overste van de Congregatie van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed en voorts door haar juridisch adviseur, mr. A.M.W. Verdegaal, advocaat te Rosmalen.

De Klachtencommissie heeft nadien kennis genomen van de brief van mr. Bomers van 9 juli 2013 met daarbij gevoegd nadere verklaringen van:

- De familie van klagster;
- De heer [naam], broer van klagster;
- Mevrouw [naam], reisleidster en vertrouwenspersoon van klagster;
- Drs. [naam], huisarts van klagster;
- Drs. [naam], psychologe van klagster;

En voorts van de nadere/aanvullende verklaringen, door mr. Bomers per e-mail van 30 augustus toegezonden, van:

- Mevrouw [naam], voornoemd;
- Mevrouw [naam], voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster is in de periode 1960 tot begin 1965, tijdens haar verblijf in het klooster van [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde. Klaagster was achtereenvolgens postulante, novice en tijdelijk geprofeste zuster in het klooster. Aangeklaagde was novicenmeesteres.

Vanaf haar vijftiende jaar verrichtte klaagster regelmatig werkzaamheden in het klooster. Klaagster was ongeveer achttien jaar oud toen zij toetrad tot het klooster. Klaagster kwam uit een boerengezin en was nog weinig van huis geweest. Klaagster had regelmatig last van heimwee en werd verdrietig. Aangeklaagde ving klaagster dan vriendelijk op. Zij aaide klaagster en gaf haar een kus. Voor klaagster was dit verwarrend, als novicenmeesteres was aangeklaagde een strenge vrouw. Na enige tijd begon aangeklaagde klaagster steeds heftiger te kussen en ook haar borsten te betasten. Dit gebeurde bijvoorbeeld in de chambrettes, in de badkamer, of in het kantoor van aangeklaagde. Het misbruik bouwde zich op. Gaandeweg begon aangeklaagde klaagster ook bij haar geslachtsdelen te strelen, haar met de vingers te bevredigen en vervolgens ook oraal te bevredigen. Af en toe moest klaagster aangeklaagde ook bevredigen. Het misbruik heeft in een periode van ongeveer ruim vier jaar vrijwel wekelijks plaats gevonden.

Het misbruik stopte toen klaagster na jaren aan haar broer vertelde dat zij uit het klooster weg wilde en hij in 1965 heeft gezorgd dat ze kon uitreden. Over het misbruik heeft klaagster hem toen niet kunnen vertellen.

2.2. Klaagster heeft veel last ondervonden van haar ervaringen. Klaagster kreeg in toenemende mate psychische problemen en worstelde met haar seksualiteit. Klaagster dacht dat zij wellicht lesbisch was. Klaagster heeft begin jaren negentig hulp gezocht bij een psychiater maar heeft toen niet over het misbruik durven vertellen.

Klaagster heeft meerdere reizen naar Lourdes gemaakt die haar veel goed hebben gedaan. In 2007 heeft klaagster de moed gehad om haar verhaal te vertellen aan de reisleidster, mevrouw [naam]. Na het bekend worden van het misbruik in de media heeft klaagster zich over alle schaamte en schroom heen gezet en heeft zij ook haar echtgenoot en familieleden over het misbruik verteld. Klaagster heeft een gesprek gehad met de Commissie Deetman dat haar ook goed heeft gedaan. Klaagster heeft vervolgens hulp gezocht bij een psycholoog die haar helpt met de verwerking.

2.3. Klaagster zou het liefst het verleden willen vergeten. Nu dat niet mogelijk is, is het voor haar van belang dat zij verder kan met de verwerking van het misbruik en positief verder kan leven. Klaagster vraagt aangeklaagde te erkennen dat het misbruik heeft plaats gevonden en daarvoor excuses aan te bieden.

3. Het verweer de aanvullende reactie van de Congregatie (zakelijk weergegeven)

Zuster [naam] heeft in het verweerschrift gesteld dat zij meerdere gesprekken heeft gevoerd met aangeklaagde. Aangeklaagde is thans 99 jaar oud en broos van lijf, maar nog helder van geest. Zij is gezien haar hoge leeftijd en zwakke gezondheid niet in staat zelf te reageren. Aangeklaagde herinnert zich klaagster, maar heeft in meerdere gesprekken met zuster [naam] herhaald dat zij “zoiets” nooit gedaan heeft en zich niet kan herinneren klaagster ooit seksueel te hebben benaderd. Aangeklaagde heeft wel te kennen gegeven dat het verhaal van klaagster

authentiek op haar overkomt en zij het erg vindt dat klaagster met zulke zware ervaringen door het leven heeft moeten gaan. Zij stelt echter dat zij niet degene is die klaagster dit heeft aangedaan.

Zuster [naam] heeft in de archieven en het persoonsdossier van aangeklaagde niets kunnen vinden dat zou kunnen duiden op seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde.

In haar reactie namens de Congregatie heeft zuster [naam] verklaard geen uitspraak te kunnen doen over het waarheidsgehalte van de klacht van klaagster. Zij merkt met nadruk op dat dit niet betekent dat zij geen geloof hecht aan de ervaringen van klaagster. Het is duidelijk dat klaagster in het klooster traumatische ervaringen heeft opgedaan die een grote impact op haar leven hebben gehad. Zuster [naam] benadrukt dat klaagster zelf in het geheel geen blaam treft voor hetgeen haar is overkomen. Het treft haar zeer wat voor leed het misbruik bij klaagster heeft veroorzaakt.

Op initiatief van zuster [naam] heeft een gesprek plaatsgevonden met klaagster. Zuster [naam] was eveneens bij dat gesprek aanwezig. Klaagster heeft ter zitting verklaard dat zij dat gesprek zeer heeft gewaardeerd; de zusters hebben daarin hun geloof uitgesproken in het verhaal van klaagster en hun erkenning voor hetgeen haar is overkomen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer drieënvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Aangeklaagde heeft het misbruik ontkend en verklaard zich niet te kunnen herinneren klaagster ooit seksueel te hebben benaderd. Niettemin is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klaagster, in de periode van 1960 tot 1965, vrijwel wekelijks seksueel is misbruikt door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het betasten van de borsten en de geslachtsdelen van klaagster, het met de vingers binnendringen in het geslachtsdeel van klaagster en het masturberen en oraal bevredigen van klaagster. Ook moest klaagster aangeklaagde masturberen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaring van de reisleidster, mevrouw [naam] die de reizen naar Lourdes begeleidde. Mevrouw [naam] heeft verklaard dat klaagster haar voor het eerst in 2007 heeft verteld over het misbruik en de problemen die klaagster als gevolg daarvan haar hele leven heeft ondervonden. Ook wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de verklaringen van haar psychologe, mevrouw [naam], haar huisarts, drs. [naam], haar pastoraal werkster, mevrouw [naam] en haar familieleden. Ook de verklaring van de broer van klaagster, die haar in januari 1965 hielp bij haar “vlucht” uit het klooster, draagt aan de overtuiging van de Klachtencommissie bij. Voorts hebben zuster [naam] en zuster [naam] in het verweerschrift en ter zitting aangegeven geen enkele reden te hebben om

te twijfelen aan het waarheidsgehalte van de gebeurtenissen zoals door klaagster geschetst. Zij geloven klaagster en achten aannemelijk dat aangeklaagde de gebeurtenissen heeft verdrongen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik ongeveer achttien jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand in wie zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Zowel in het verweerschrift als ter zitting en in een gesprek hebben zuster [naam] en zuster [naam] verklaard dat zij het verhaal van klaagster geloofwaardig en authentiek achten. Zij hebben namens de Congregatie hun spijt betuigd en hun oprechte verontschuldigen aangeboden voor hetgeen klaagster heeft meegemaakt. Zij hebben de hoop en wens uitgesproken dat dit klaagster wellicht kan helpen bij de verwerking van haar ervaringen in het klooster.

4.6. Klaagster heeft niet om een financiële vergoeding verzocht. De Klachtencommissie wijst klaagster erop dat zij zich, bij een gegroundverklaring van de klacht door de Overste van de Congregatie van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed de klacht geground te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 27 september 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. P.R.M. van der Ven, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.